

IN|TER|SEK|CJ|O|NA|LN|OŚĆ

Co to znaczy?

IMPRESSUM

Herausgeber*innen: Integrationshaus e.V.
Ottmar-Pohl-Platz 5 und 3a
51103 Köln
T 99745752-0221
info@ihaus.org
www.ihaus.org

Graphik: Salman Abdo und Fadi Elias
Text: Elizaveta Khan und Christine Müller
V.i.S.d.P.: Elizaveta Khan

November 2022

Diese Publikation entstand im Rahmen des Projekts „Interkulturelle Zentren als Orte für Empowerment, Partizipation, gesellschaftliche Teilhabe und Solidarität“.

Das Projekt wird gefördert durch: „NRWeltoffen: Lokale Handlungskonzepte gegen Rechtsextremismus und Rassismus. Im Rahmen der Förderung der Kreise und kreisfreie Städte durch das Land Nordrhein-Westfalen, Landeszentrale für politische Bildung, Landeskoordinierungsstelle gegen Rechtsextremismus“.

Gefördert von

durch das Landesprogramm

Landeszentrale
für politische Bildung
Nordrhein-Westfalen

Intersekcjonalność

Co to znaczy?

Tekst informacyjny + ćwiczenia

Czym jest intersekcjonalność?

Pojęcie „intersekcjonalność” możemy podzielić na dwa słowa: „inter” i „sekcjonalność”.

«Inter» oznacza: pomiędzy dwoma lub więcej... istniejącymi.

«Sekcja» oznacza: wydział, grupę, specjalistyczny obszar w ramach organu, instytucji, organizacji.

Możemy więc opisać «intersekcjonalność» jako coś, co znajduje się pomiędzy dwoma lub więcej grupami itp.

Termin „intersekcjonalność” skupia się na tym, jak ludzie żyją razem. Ludzie zawsze są różni. Te różnice mogą dotyczyć np:

- » miejsca zamieszkania
- » obywatelstwa
- » koloru skóry
- » stanu cywilnego
- » statusu społecznego
- » wykształcenia
- » wieku
- » płci
- » stanu zdrowia
- » pochodzenia geograficznego
- » sytuacji finansowej
- » religii
- » orientacji seksualnej

Oraz wielu innych aspektów.

Te różnice są rzeczywistością. Ale ta rzeczywistość obejmuje również fakt, że w zależności od przypadku,

- » do jakiej „grupy” należymy,
- » w jakim wieku jesteśmy,
- » ile mamy pieniędzy,
- » jaki kolor skóry mamy,
- » jaki posiadamy paszport,

i, i, i ...

jesteśmy inaczej traktowani, mamy inne możliwości lub problemy, a nasze życie może wyglądać inaczej. Traktowanie ludzi inaczej z powodu różnic nazywamy «dyskryminacją».

Termin «intersekcjonalność» jest używany przez osoby naukowe, pedagogów_żki, pracowników_ce socjalnych i osoby aktywistyczne, aby opisać efekt przynależności do grupy i różnych sytuacji życiowych, powiązania między przynależnościami i to, jak społeczeństwo może stać się bardziej sprawiedliwe.

Do opisania pojęcia «intersekcjonalności» często używa się poniższego cytatu prawniczki Kimberlé Crenshaw. Kimberlé Crenshaw opisała intersekcjonalność jako skrzyżowanie:

«Weźmy za przykład skrzyżowanie dróg, na którym ruch odbywa się ze wszystkich czterech kierunków. Podobnie jak ten ruch, dyskryminacja może przebiegać również wielokierunkowo. Kiedy dochodzi do wypadku na skrzyżowaniu, może on być spowodowany przez ruch z dowolnego kierunku - czasami nawet przez ruch ze wszystkich kierunków jednocześnie. Podobnie, jeśli czarna kobieta zostanie poszkodowana na «skrzyżowaniu»; przyczyną może być zarówno seksizm, jak i dyskryminacja rasowa.»

(Crenshaw 2010:38; Original, Crenshaw 1989:149, cytowany przez Walgenbach 2012).

Możemy stwierdzić: W naszym społeczeństwie jest wiele skrzyżowań. W zależności od tego, kto i jak spotka się na skrzyżowaniu, powstają niesprawiedliwości. Możemy je dostrzec poprzez:

- » nierówny podział zasobów: Kto ma do dyspozycji ile pieniędzy, kto ma jak duże mieszkanie, kto ma ubezpieczenie zdrowotne itp.?
- » nierówny dostęp do władzy i kształtowania polityki: Kto ma prawo do głosowania? Jakie osoby z jakich ugrupowań są w parlamencie itp.?
- » samookreślenie: Kto ma prawo decydować, co chce robić w życiu i w jaki sposób?
- » relacje społeczne: Kto i gdzie może brać w czymś udział? Komu wolno się wszędzie poruszać swobodnie, komu nie wolno, jakie związki i jakie modele rodzinne są akceptowane, a jakie nie itd.?

Dzięki pojęciu intersekcyjności możemy krytycznie spojrzeć na skrzyżowania w naszym społeczeństwie. A po przyjrzeniu możemy zastanowić się, jak możemy uczynić nasze społeczeństwo bardziej sprawiedliwe, gdzie jest mniej rasizmu i dyskryminacji.

Pierwszym krokiem jest jednak dostrzeżenie skrzyżowań. A to dotyczy również zauważania, jakie mamy przywileje, ponieważ należymy do jakiejś grupy.

Na przykład: Jestem cudzoziemką, studiowałam i mam dobrą pracę. Zarabiam wystarczająco dużo pieniędzy, aby opłacić moje mieszkanie, koszty utrzymania, moje hobby, moje wakacje i wiele więcej. Nie wyglądam aż tak „niemiecko», potrzebuję wizy do wielu krajów i czasem jej nie dostaję. Nie mam prawa do głosowania i kandydowania. Jestem osobą płci żeńskiej i nie mam żadnej niepełnosprawności.

W «moim skrzyżowaniu» są zarówno pozytywne, jak i negatywne aspekty. Pozytywne aspekty nazywamy również «przywilejami»:

	Pozytywne skutki = przywileje	Negatywne skutki
Płeć		Doświadczam seksizmu.
Status społeczny	Dzięki maturze i studiom dostałam dobrą pracę.	
Wykształcenie	Mam maturę i wykształcenie wyższe.	
Obywatelstwo		Nie wolno mi głosować i nie wolno mi podróżować do wielu krajów. Nie wolno mi przebywać za granicą dłużej niż sześć miesięcy, bo inaczej zostanę deportowana.
Stan zdrowia	Jestem zdrowa i w pełni pełnosprawna.	
Sytuacja finansowa	Mogę sobie pozwolić na wiele rzeczy.	
Pochodzenie geograficzne		Doświadczam rasizmu.

Jak wyglądają Wasze skrzyżowania?

Opisując różnice i skrzyżowania, należy zwrócić uwagę na fakt, że każda osoba ma indywidualne doświadczenie różnic i przywilejów. Chodzi więc o opis, a nie o ocenę. Tylko jeśli będziemy o tym pamiętać, uda nam się wspólnie pracować na rzecz bardziej sprawiedliwego społeczeństwa. Bo ci, którzy mają przywileje, potrafią się nimi dzielić. Można to zrobić na wiele różnych sposobów:

- » Dostrzeganie indywidualności w każdym człowieku .
- » Kiedy widzimy, jak ludzie myślą szufladkowo, na przykład «wszystkie kobiety... itp.», reagujemy.
- » Jesteśmy świadomi, że wszyscy ludzie należą do różnych grup, a ich życie można opisać za pomocą różnych aspektów.
- » Przyglądamy się uważnie, jakie wykluczenia istnieją w naszym społeczeństwie i pracujemy nad tym, aby zapewnić większy dostęp do uczestnictwa dla jak największej liczby osób.
- » Wysłuchujemy ludzi i dajemy im przestrzeń do opisanie różnych aspektów ich życia.
- » Dostrzegamy nasze przywileje i zastanawiamy się, jak możemy się nimi podzielić.
- » Myślimy w kategoriach «zarówno...jak i», a nie «albo...albo». I w praktyce wygląda to tak:

Jesteśmy solidarni i wspieramy się nawzajem, mimo że żyjemy na różnych skrzyżowaniach.

Ćwiczenia

Metoda «Bingo»

Do poznania się i znalezienia podobieństw.

Czas: około 5 minut.

Wielkość grupy: najlepiej od 12 do 25 osób.

Materiał: karta do gry w bingo.

- » Każda osoba otrzymuje kartę do gry w bingo.
- » Poruszacie się po sali i rozmawiacie ze sobą.
- » Szukacie osób, które odpowiedzą «tak» na jedno z pytań.
- » Następnie udajecie się do kolejnej osoby, ponieważ każdą osobę możecie zapytać tylko raz.
- » Pierwsza osoba, która wypełni 5 pól w rzędzie (poziomo lub pionowo) krzyczy «Bingo» i wygrywa.

Lubisz gotować.	Masz swój własny samochód.	Twoje urodziny były w zeszłym miesiącu.	Lubisz wiosnę.	Twój ulubiony kolor to niebieski.
Znasz skrót LGBTIQ i potrafisz powiedzieć, co on oznacza.	Znasz osoby, które poruszają się na wózkach inwalidzkich.	Masz za sobą złe doświadczenia z policją.	Lubisz chodzić do kina.	Masz rodzinę w innych krajach.
Jesteś zakochany/a.	Znasz więcej niż dwa języki.	Masz dzieci.	Lubisz dom, w którym mieszkasz.	Lubisz deszcz.
Masz więcej niż dwoje rodzeństwa.	Masz doświadczenie dyskryminacji.	Grasz na jakimś instrumencie lub lubisz śpiewać.	Nie urodziłeś/aś się w Niemczech.	Masz więcej niż 50 lat.
Posiadasz komórkę.	W tym roku byłeś/aś na urlopie.	Lubisz tańczyć.	Piszesz wiersze.	Masz hobby.

JA / JA NIE

Ćwiczenie aktywujące, poznawanie siebie, podnoszenie świadomości na temat mniejszości.

Czas: 20-15 minut

Wielkość grupy: od 10 osób.

Materiał: Dwie kartki papieru z napisami «JA» i «JA NIE».

Etap 1: Ustawianie się

Dwie kartki papieru oznaczone jako «JA» i «JA NIE» są umieszczone po przeciwnych stronach sali.

Podczas każdego pytania poruszacie się po sali i stajecie (bez mówienia!): Albo do «Ja» (jeśli się zgadzacie «Tak»), albo do «JA NIE» (jeśli się nie zgadzacie «Nie»).

Rozejrzyjcie się, z kim stoicie, czy jest was wielu, czy jesteście sami.

Kto...

- » jest dzisiaj wyspany?
- » mieszka w [...]?
- » był już w In-Haus?
- » ma zwierzęta domowe?
- » jest leworęczny?
- » bawił się lalkami??
- » posiada rower?
- » ma rodzeństwo?
- » ma więcej niż dwoje rodzeństwa?
- » podróżuje raz w roku?
- » mieszka w mieście, w którym się urodził?
- » nosi okulary lub soczewki kontaktowe?

- » uprawia sport w czasie wolnym?
- » gra na instrumencie?
- » lubi muzykę?

... możesz również zadać lub dodać własne pytania.

Etap 2: Analiza

Usiądźcie razem (najlepiej w kręgu) i opowiedzcie o swoich doświadczeniach.

Wykorzystaj poniższe pytania:

- » Jak czuliście się podczas tego ćwiczenia?
- » Co zauważyliście/dostrzegliście?
- » Które pytanie wywołało najsilniejszą reakcję?
- » Czy byliście częściej z wieloma osobami, czy z małą ilością osób? Jakie to było uczucie?
- » Co to może mieć wspólnego z «intersekcjonalnością»?
- » Co wynosicie z tego ćwiczenia?

4 strony dyskryminacji

Cel:

- » analizowanie mechanizmów dyskryminacji w społeczeństwie.
- » Analiza własnej biografii i doświadczeń.
- » Opracowanie sposobów działania w przypadku dyskryminacji.

Czas: 90 minut.

Wielkość grupy: od 6 do 30 osób.

Materiał: tabelka z czterema polami.

Etap 1: Każda osoba wypełnia tabelkę indywidualnie (15 minut).

Etap 2: Praca w grupie z 2 lub 3 osobami (20 minut).

Przedstaw swoją tabelkę i opowiedz o niej.

Etap 3: Dyskusja z wszystkimi.

- » Jakie formy dyskryminacji stały się widoczne?
- » Jak sobie z tym poradziście?
- » Jakie są możliwe strategie podejmowania działań przeciwko dyskryminacji?
- » Co wam pomaga w podjęciu aktywnego działania? Co utrudnia wam to?

Dyskryminowałem/am inną osobę.	Doswiadczyłem/am dyskryminacji.
Byłem/am świadkiem dyskryminacji i nie interweniowałem/am.	Byłem/am świadkiem dyskryminacji i interweniowałem/am.

Gefördert von

durch das Landesprogramm

Landeszentrale
für politische Bildung
Nordrhein-Westfalen

